

دانشگاه تهران
مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی
بخش جمعیت‌شناسی

((مهاجرت‌های خارجی ایران))

از

دکتر حبیب‌اله پیمان

پروسی شماره سه

امرداد ۱۳۴۹

موضوع طرح شماره ۱۶۲۰۱ سازمان برنامه :

بررسی خصوصیات دموگرافیک ، اجتماعی و اقتصادی جمعیت ایران براساس سرشماری سال ۱۳۴۵

(بررسی شماره ۴ براساس فرم چهار طرح تصویبی)

پیش گفتار

تجزیه و تحلیل نتایج سرشماریهای جمعیتی، امروزه یکی از مهمترین ابزار برنامه ریزی اجتماعی و اقتصادی است. اهمیت تجزیه و تحلیل نتایج سرشماریها که بصورت ارقام عرضه میشود اولین بار در گفرانسهای دموگرافیک منعقد در آمریکای لاتین (۱۹۵۹) و آسیا (۱۹۶۰) بوسیله سازمان ملل متحد عنوان گردیده و حتی قسمت امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل نیز نشریه جامعی تحت مشخصات ۳۶ / ST/SOA/Serie A درباره برنامه و مراحل آنالیز سرشماریها منتشر ساخت.

کشورهائی که حتی دارای يك سرشماری هستند بوسیله اجرای این برنامه میتوانند به شناخت بهتر کشور خود از منظر جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی کمک نمایند. این کار بوسیله بخش جمعیت شناسی موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در مورد اولین سرشماری کشور انجام یافت و در حقیقت تصویری گویا از جمعیت ایران در سال ۱۳۳۵ بدست داد. مقارن اتمام انتشار نتایج سرشماری سال ۱۳۴۵ کشور بخش جمعیت شناسی موسسه با استفاده از کمکهای مالی سازمان برنامه به تجزیه و تحلیل این سرشماری مبادرت نمود. در این تجزیه و تحلیل برای هر يك از عناوین مورد بررسی دو جنبه مراعات شده است.

اول مطالعه ساختمان و خصوصیات جامعه آماری مربوط به هر يك از عناوین در سال ۱۳۴۵ و سپس بررسی تحول امر مورد نظر طی ده ساله ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۵. اهمیت بررسی این تحول بیشتر در این است که قسمت بزرگی از دوران انتقال اجتماعی و اقتصادی اخیر ایران را در بر میگیرد و با ارائه مظاهر و شئون کمیته این تحول، ارزشیابی آنها را آسان تر میکند.

در این سلسله مطالعات نه فقط به ارقام و اعداد مطلق توجه گردیده بلکه نسبت ها و اهمیت های نسبی نیز که نماینده ساختمان و بافتهای جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی است ملحوظ بوده است.

بررسی حاضر که در بخش جمعیت شناسی بوسیله آقای دکتر حبیب اله پیمان انجام شده به موضوع مهاجرت خارجی ایران اختصاص دارد و امید است در موارد مربوط که بدون شك فراوان پیش میآید - مورد استفاده علاقمندان و صاحب نظران قرار گیرد. در اجرای این بررسی همکاریهای آقایان محمد میرزائی و پرویز ظاهری نیز نقش موثر و بزرگی داشته است.

در خاتمه لازم میدانم از توجه و کمکهای مالی سازمان برنامه که بدون آنها انجام این سلسله مطالعات میسر نمیشد تشکر نمایم.

مهدی امانی

دانشیار دموگرافی دانشگاه تهران و

مدیر بخش جمعیت شناسی موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی

جمعیت و تحول جمعیتی مهاجرین خارجی

سرشماری سال ۱۳۴۵ تعداد مهاجرین خارجی را در سرانگشت ۱۵ (۱۳۵۷ نفر اعلام کرده است. این رقم تحت عنوان متولدین خارج از کشور آمده است که در این گزارش به عنوان مهاجرین خارجی تلقی شده اند، از این تعداد ۲۸۲۰۷ نفر مرد و ۲۸۹۰۸ نفر زن میباشند و جمعاً ۵۷۱۱۵ / درصد جمعیت کل کشور را تشکیل میدهند بر طبق سرشماری سال ۱۳۳۵، تعداد متولدین خارج از کشور در آن سال ۴۴۷۹۶ نفر بوده است و این مقدار ۲۴ / درصد کل جمعیت کشور در همان سال میباشد. نتیجه اینکه طی مدت ده سال ۱۲۳۱۹ نفر بر تعداد مهاجرین خارجی افزوده شده است و عبارت دیگر میزان افزایش مطلق طی این مدت برابر ۲۵۰ هزار بوده است، در حالیکه میزان افزایش مطلق جمعیت ایران در همان مدت ده سال در حدود ۳۰۰ هزار محاسبه شده است. کاهش نسبت مهاجرین خارجی به کل جمعیت ایران در سال ۱۳۴۵ (از ۲۴ / درصد در سال ۱۳۳۵ به ۲۲ / درصد در سال ۱۳۴۵) نشانه آنستکه متولدین خارج از کشور با سرعتی کمتر از جمعیت کشور افزایش یافته اند. ممکن است فرض شود این وضع نتیجه کم شماری جمعیت اصلی کشور در سال ۱۳۳۵ میباشد، بخصوص اگر کم شماری را بیشتر در مورد مناطق روستائی و عشایری کشور صادق بدانیم و چون مهاجرین خارجی اغلب ساکن شهرها هستند کمتر در معرض کم شماری قرار گرفته اند. لذا نسبت آنها به کل جمعیت در آن سال مصنوعاً افزایش پیدا کرده است.

از طرف دیگر برای تعیین میزان دقیق افزایش یا کاهش مهاجرت خارجی کشور به اطلاعات در فاصله دو سرشماری محتاج هستیم و چون چنین اطلاعاتی فعلاً در اختیار نیست، لذا آنها نمیتوان باید دست آوردن و مقایسه نسبت گروههای سنی متوالی دو سرشماری ۳۵ و ۴۵، فرضهایی مطرح نمود. در جدول شماره (۱) تعداد مطلق

متولدین خارجی در هر گروه سنی (که برای هر دو سال سرشماری یکسان شده) برای سالهای ۳۵ و ۴۰ نشان داده شده است . اصل بر این است که افراد گروه سنی ۵- ۱۴ سال در سال ۳۵ ، به گروه ۱۵- ۲۴ سال ۴۰ رسیده اند و همینطور هر فرد از گروه سنی پائین تر به گروه سنی بالاتر منتقل شده است . به عبارت دیگر جمعیت ده سال پیر گردیده است . در فاصله این مدت جمعیت اگر بسته فرض شود فقط بعلت مرگ و میر کاهش میابد . پس اگر نسبت تعداد گروه سنی قبلی به ، تعداد گروه سنی بعدی از ۱ کمتر بود باید قبول کرد که با جمعیت بصورت بسته و با مرگ و میر طبیعی کاهش یافته است و یا تعدادی هم از مهاجرین به کشور خویش بازگشته اند و یا در صورتی هم که مهاجرت جدیدی رخ داده باشد ، میزان آن از میزان مرگ و میر و یا برگشت کمتر بوده است .

این نسبت ها بقرارزیر اند :

$$\frac{\text{گروه سنی } ۱۵-۲۴ \text{ (سال ۴۰)}}{\text{گروه سنی } ۵-۱۴ \text{ (سال ۳۵)}} = \text{مساوی با } ۱/۵۹ \text{ میباشد}$$

$$\frac{\text{گروه سنی } ۲۵-۳۴ \text{ (سال ۴۰)}}{\text{گروه سنی } ۱۵-۲۴ \text{ (سال ۳۵)}} = \text{مساوی با } ۱/۲۸ \text{ میباشد}$$

$$\frac{\text{گروه سنی } ۳۵-۴۴ \text{ (سال ۴۰)}}{\text{گروه سنی } ۲۵-۳۴ \text{ (سال ۳۵)}} = \text{مساوی با } ۱/۱۲ \text{ میباشد}$$

$$\frac{\text{گروه سنی } ۴۵-۵۴ \text{ (سال ۴۰)}}{\text{گروه سنی } ۳۵-۴۴ \text{ (سال ۳۵)}} = \text{مساوی با } ۰/۹۱ \text{ میباشد}$$

گروه سنی ۵۵-۶۴ (سال ۴۵) مساوی با ۰/۷۷ میباشد

گروه سنی ۴۵-۵۴ (سال ۳۵)

گروه سنی ۶۵ به بالا (سال ۴۵) مساوی با ۰/۹۳ میباشد

گروه سنی ۵۵-۶۴ (سال ۳۵)

ملاحظه نسبت های فوق معلوم میکند که مهاجرت از خارج در گروه های سنی ۱۵ الی ۴۴ سال نه فقط جبران کاهش جمعیت در اثر مرگ و میر و احتمالاً "بازگشت را کرده است بلکه موجب افزایش جمعیت در این گروه ها نسبت به سال ۳۵ نیز گردیده است .

میزان موالید متولدین خارج از کشور با استفاده از جمعیت ۰-۴ سال و احتساب ضریب بقا رقی در حدود ۱۷ در هزار میباشد (میزانی مشابه معالک اروپائی) و چون میزان افزایش مطلق راطی سال های ۳۵-۴۵ درست داریم، بفرض ثبات این میزان از روی تفاوت دومیزان افزایش طبیعی و موالید، میتوان تخمینی از میزان مرگ و میر بدست آورد که بر طبق محاسبات انجام شده ۸ در هزار میباشد . (باهمین میزان در معالک غربی مقایسه شود)

ترکیب و توزیع سنی

توزیع سنی متولدین خارج از کشور در سال ۱۳۳۵ به ترتیبی است که در جدول شماره ۲ آمده است . اغلب مهاجرین در این تاریخ در گروه های سنی ۳۵-۴۴ و ۴۴-۵۴ قرار دارند . کمترین تعداد متعلق به اطفال و کودکان کمتر از ۱۴ سال و بزرگسالان ۶۵ سال به بالا است . مقایسه این توزیع با توزیع سنی مهاجرین در سال ۱۳۴۵ (جدول شماره ۳) حاکیست که بیشترین فراوانی (یعنی ۲۱/۲۷ درصد) که در سال ۱۳۳۵ در گروه ۲۵-۳۴ سال متورکز بوده، در سال ۴۵ با نسبت ۱۱/۲۴ درصد به گروه ۳۵-۴۴

منتقل شده است . همین رابطه بین دیگر گروه‌ها از سال ۳۵ به سال ۴۵ برقرار است .
 و همه نشانه پیری جمعیت بعد از ده سال است ، البته گروه‌های سنی کمتر از ۱۴ سال
 را از این قاعده باید مستثنی دانست زیرا که تعداد افراد در این گروه بسبب موالید
 تازه افزایش قابل ملاحظه پیدا کرده و نسبت آن در کل جمعیت بالا رفته است بدین معنی
 که تعداد کمتر از ۱۴ ساله ها از ۱۳۴۹ نفر در سال ۳۵ به ۴۰۹۴ نفر در ۴۵ ساله ها
 از ۳۱۱۶ نفر در سال ۳۵ به ۷۱۵۶ نفر در سال ۴۵ افزایش یافته است . در حالیکه
 مثلاً تعداد افراد گروه ۱۵-۲۴ از ۵۷۲۷ به ۹۷۹ نفر تقلیل یافته است . البته
 این قیاس صحیح نیست زیرا جمعیت گروه ۱۵-۲۴ در سال ۴۵ را باید با جمعیت
 گروه ۵-۱۴ سال ۳۵ مقایسه کرد و افزایش آن دلیل مهاجرت جدید از خارج است .
 لیکن افزایش تعداد افراد گروه‌های سنی کمتر از ۱۴ سال در سال ۴۵ دلیل موالید
 جدید می باشد .

مقایسه توزیع سنی مهاجرین خارجی با توزیع سنی جمعیت کشور در سال ۱۳۳۵
 (جدول شماره ۴) بوضوح جوانی جمعیت اصلی کشور را نسبت به مهاجرین نشان
 می دهد . چنانکه نسبت افراد کمتر از ۱۴ سال در سال ۱۳۳۵ در کل جمعیت کشور ۴۲/۱۷
 درصد و در جمعیت متولدین خارج فقط ۹/۹۷ درصد می باشد . لیکن این نسبت
 برای گروه سنی مزبور در سال ۴۵ به ۱۹/۶۹ درصد افزایش یافته است و در مقابل
 همین نسبت برای کل جمعیت در سال ۴۵ به ۶/۰۹ درصد افزایش یافته است
 بعبارت دیگر ترکیب سنی جمعیت مهاجرین خارجی در سال مزبور بیشتر از جمعیت اصلی
 کشور جوان شده است .

تعداد نسبی مهاجرین به جمعیت کل کشور

همانطور که ملاحظه گردید نسبت متولدین خارجی به جمعیت کل کشور در سال
 ۱۳۴۵ ، ۲۲/۰ درصد بوده است . لکن این نسبت در تمام گروه‌های سنی

یکسان و مشابه نمیباشد. بالاترین نسبت متعلق به گروه های سنی ۳۵ تا ۵۹ سال^{ست} چنانکه ۵۳٪. درصد جمعیت گروه سنی ۵۵-۵۹ سال کشور را مهاجرین خارجی تشکیل میدهند و این نسبت در گروه سنی ۳۵-۳۹ سال ۵۱٪. در صداست، کمترین تعداد نسبی مهاجرین خارجی در گروه های کمتر از بیست سال است بطوریکه حد اکثر ۱٪. جمعیت در این گروهها جز متولدین خارج از کشور میباشند. جدول شماره (۵) علاوه بر این نسبت مهاجرین خارجی به جمعیت کل کشور در بین زنان و مردان مساوی نیست، در جدول فوق مشهود است که نسبت زنان خارجی در کل جمعیت زنان گروه ۵۵-۵۹، ۶۲٪. درصد و نسبت مردان خارجی به کل جمعیت مردان همان گروه فقط ۴۶٪. درصد است. همچنین در گروههای سنی ۳۵-۳۹ و ۴۵-۴۹ هم نسبت زنان مهاجر به کل جمعیت زنان در همان گروهها بیش از نسبت مردان مهاجر به جمعیت مردان در گروههای مزبور است. این وضع تا اندازه ای در گروههای دیگر هم برقرار است. چنانکه در مجموع نسبت زنان مهاجر به کل زنان کشور ۲۳٪. درصد و نسبت مردان مهاجر به مردان کل کشور ۲۱٪. درصد است.

توزیع و ترکیب سنی مهاجرین در مناطق شهری و روستائی

بطور کلی ۸۲/۷ درصد متولدین خارج از کشور در شهرها سکونت دارند، که یک نسبت خیلی بالا در شهرنشینی است. در مقابل نسبت شهرنشینی برای جمعیت کل کشور تنها در حدود ۳۹ درصد است. لکن ترکیب سنی مهاجرین در شهر و روستا یکسان نمیباشد. چنانکه از جدول شماره (۶) مشهود است نسبت افراد کمتر از ۱۴ سال در جمعیت روستانشین مهاجر خیلی بیش از نسبت همین گروه در جمعیت شهرنشین مهاجرین است (۲۸/۷ درصد در مقابل ۱۷/۸ درصد)، این بدین معنی است که جمعیت روستائی متولد خارج از کشور جوان تر از جامعه مهاجرین شهرنشین میباشد. مقایسه بین جمعیت کل کشور و متولدین خارج از کشور از جهت ترکیب سنی

جمعیت‌های روستائی و شهری، تشابه زیادی را نشان می‌دهد. جدول شماره (۷).
مقایسه توزیع در هر گروه سنی بین شهر و روستا بین جمعیت اصلی کشور و جمعیت
و متولدین خارج از کشور، در جدول شماره (۸) بعمل آمده و موید تشابه مذکور
در سطوح فوق است، بطور کلی از نظر نسبت شهرنشینی هر یک از گروه‌های سنی بین
جمعیت کشور و مهاجرین خارجی تفاوت کمی چشم می‌خورد، بدین معنی که در جمعیت
کل کشور نسبت شهرنشینی در گروه‌های ۱۰ تا ۲۹ سال بالاتر است در حالیکه این
نسبت در جمعیت مهاجرین خارجی در گروه‌های سنی ۲۵ سال به بالا بر سایر
گروه‌ها افزونی نشان می‌دهد.

نسبت مهاجرین ساکن شهرها به کل جمعیت شهرنشین ایران ۰/۴۸ درصد و
نسبت مهاجرین ساکن روستاها به کل جمعیت روستان‌نشین ایران ۰/۰۶ درصد میباشد
که نشانه بالا بودن نسبت شهرنشینی در بین مهاجرین خارجی در مقایسه با جمعیت
اصلی کشور است. جدول شماره (۹).

ترکیب جنسی متولدین خارج از کشور

نسبت جنسی در متولدین خارج از کشور برای کلیه سنین معادل ۰/۹۲ است که
حکایت از افزونی تعداد زنان بر مردان میکند.

این نسبت در گروه‌های سنی مختلف و در شهر و روستا تفاوت‌های پیدامی‌کند
بطوریکه در گروه‌های سنی ۳۵-۴۹ سال تعداد مردها بیشتر است و برعکس در گروه‌ها
سنی پایین‌تر از ۳۰ تعداد زنان بر مردان افزونی می‌گیرد. اختلاف نسبت جنسی بین
مناطق روستائی و شهری از این هم محسوس‌تر است، بطور کلی نسبت جنس در مناطق
شهری ۰/۹۴ و در مناطق روستائی ۱/۱۶ میباشد. جدول شماره (۱۰) که
حکایت از افزونی مردان در جمعیت مهاجرین خارجی ساکن در روستاهاست، فرضی که
برای تقلیل این اختلاف میتوان مطرح ساخت اینست که تعداد زیادی از متولدین

خارج از کشور ساکن در شهرها زنان خارجی هستند که با مردان ایرانی ازدواج کرده و اینک در مناطق شهری ایران سکونت دارند و به این ترتیب نسبت جنسی را بنفع زنان تغییر داده اند. در حالیکه در جوامع روستائی بیشتر آندسته از متولدین خارجی سکونت دارند که به اقتضای کار یا حرفه خود به ایران آمده اند و معمولاً در ایندسته مردان بر زنان فزونی دارند. خصوصاً با توجه به این امر که همه مهاجرین موفق نمیشوند خانواده خویش را با خود بیاورند و با اصولاً مردانی مجرد هستند چگونگی نسبت جنسی در گروههای مختلف سنی در ساکنین شهر و روستا، تفاوت چندانی با هم ندارد.

نکته دیگر اختلافی است که در نسبت جنسی مهاجرین خارجی ساکن در استانها و مناطق مختلف کشور وجود دارد، با مشاهده ارقام جدول شماره (۱۱) که نسبت جنسی متولدین خارج از کشور ساکن در هر استان و فرمانداری یکبار در سال ۱۳۴۵، به تفکیک در مناطق شهری و روستائی نشان میدهد، معلوم میشود که در مناطقی نظیر بندر و جزایر خلیج و بحر عمان، خوزستان، خراسان، سیستان و اغلب استانها تعداد مردان نسبت به زنان بیشتر از مناطقی نظیر استان مرکزی و گیلان است. در این باره چنانکه قبلاً هم گفته شد علت را باید در ازدواج تعدادی مردان ایرانی با زنان خارجی دانست که غالب آنها در استان مرکزی و در حقیقت در شهر تهران سکونت دارند. بعلاوه نباید امکانات بیشتری را که برای سکونت و کار جهت زنان خارجی مهاجر به ایران در تهران نسبت به سایر استانها و شهرستانها وجود دارد، در جذب بیشتر زنان به مرکز نادیده گرفت. استانها و مناطقی نظیر خوزستان و جزایر و بندر خلیج که تاسیسات صنعتی و معدنی مستقر میباشد بیشتر مردان متخصص خارجی را به خود جلب مینماید.

توزیع مهاجرین خارجی در استانهای مختلف کشور

چنانکه انتظار میرود اکثریت مهاجرین خارجی در استان مرکزی و صحیح تر

بگوئیم در شهر تهران سکونت دارند . جدول شماره (۱۲) نسبت مهاجرین را در هر يك از استانهای کشور نشان میدهد . چنانکه آشکار است در سال ۱۳۳۵ در حدود ۵۵ درصد آنها در استان مرکزی سکونت داشته اند . پس از آن استان خوزستان و لرستان نسبت بیشتری از مهاجرین خارجی را در بر گرفته اند (۱۱/۲۵ درصد) و بالاخره در مراتب بعد استان خراسان با ۹/۰۸ درصد و استان آذربایجان شرقی با ۶/۷۰ درصد قرار دارند .

در سال ۱۳۴۵ تقسیمات کشوری تغییر کرده است ، کشور به ۱۳ استان به ۱۴ استان و ۷ فرمانداری کل تقسیم گردیده . توزیع جمعیت متولدین خارج از کشور در این ۲۱ منطقه به ترتیبی است که در جدول شماره (۱۳) آمده است . استان مرکزی با بیش از ۵۸ درصد در درجه اول و پس از آن به ترتیب استانهای خوزستان با ۲۱/۷ درصد ، کرمانشاهان با ۹/۵ درصد و خراسان با ۷/۵ درصد و بالاخره آذربایجان شرقی با ۸۶/۴ درصد نسبت بیشتری از مهاجرین خارجی را در خود جای داده اند .

از جهت توزیع جمعیت در استانهای مختلف کشور در سال ۱۳۳۵ بین توزیع جمعیت اصلی و توزیع جمعیت مهاجرین خارجی تاحدی تشابه وجود دارد ، بدین ترتیب که از نقطه نظر تعداد ، مهاجرین خارجی در درجه اول به ترتیب در چهار استان زیر سکونت دارند ، استانهای مرکزی ، خوزستان و لرستان ، خراسان و آذربایجان شرقی و جمعیت کل کشور نیز از لحاظ تعداد در درجه اول در چهار استان مزبور با کمی تغییر از لحاظ ترتیب مجتمع شده اند ، یعنی اول در استان مرکزی و سپس در استانهای آذربایجان شرقی ، خوزستان و خراسان .

در سال ۴۵ این تشابه در توزیع با جمعیت کل کشور کمتر شده است بدین معنی که مهاجرین در درجه اول در استانهای مرکزی ، خوزستان ، خراسان و کرمانشاهان متمرکز یافته اند در حالیکه جمعیت کل کشور به ترتیب در استانهای مرکزی ، آذربایجان

شرقی ، خراسان و اصفهان متمرکز است . (جداول ۱ و ۴) نتیجه آنکه اهمیت نسبی متولدین خارج از کشور ، کل جمعیت در استانهای مختلف یکسان نمیباشد .

نسبت شهرنشینی مهاجرین خارجی

۸۲/۶۷ درصد کل متولدین خارجی در سال ۱۳۴۵ در مناطق شهری سکونت داشته اند . این نسبت برای جمعیت کل کشور رقمی در حدود ۳۹ درصد میباشد . بنابراین برخلاف جمعیت اصلی کشور اکثریت متولدین معالک خارج مقیم مناطق شهری هستند . جدول شماره (۱۶)

نسبت شهرنشینی در مناطق مختلف کشور یکسان نبوده و باتوزیع این نسبت در استانهای کشور برای جمعیت کل کشور هم تفاوت دارد . همانگونه که انتظار می رود نسبت شهرنشینی در استان مرکزی برای هر دو جمعیت خیلی بالاست . پائین ترین نسبت شهرنشینی برای متولدین خارج از کشور متعلق به استانهای کرمانشاهان و فرمانداریکل ایلام یعنی مناطق غربی ایران است : (کردستان ۱۱/۸ درصد ، ایلام ۱۲/۹ درصد و کرمانشاهان ۱۳/۴ درصد) ، استانهای بلوچستان و سیستان و مازندران هر یک بترتیب در حدود ۵۲ و ۵۶ درصد شهرنشین دارند و در بقیه مناطق نسبت شهرنشینی از ۶۰ درصد به بالاست ، علت پائین بودن این نسبت را در مناطق غربی احتمالاً " باید در این دانست که مهاجرین این قسمت را (چنانکه ارقام مربوط به منشأ مهاجرین هم تأیید مینماید - جدول شماره ۱۹) بیشتر مهاجرین معالک غربی و بخصوص کشور همجوار عراق تشکیل میدهد و اینها ظاهراً " باید از قشرهای روستائی و عشایر باشند که روی وابستگی به جمعیت روستائی و عشایری داخل مرزهای ایران برای کار به این نقاط آمده اند و لذا نسبت روستا نشینی برای جمعیت متولدین خارج از کشور در این منطقه بالاست

برده اند . جدول شماره (۱۷)

منشأ مهاجرین خارجی

نشریه های آمار سرشماری سال ۱۳۳۵ از ۲ کشور خارجی مهاجر فرست نام میبرد و چون در نتایج منتشر شده از سرشماری سال ۱۳۴۵ تاکنون از محل تولد مهاجرین خارجی ذکر یبمیان نیامده است ، لذا به تحلیل همان اطلاعات سرشماری سال ۱۳۳۵ اکتفا میشود ، جدول شماره (۱۷) سهم هر یک از ۲۰ کشور مزبور در ارسال مهاجر به ایران به ترتیب نشان میدهد ، بزرگترین نسبت در این فهرست متعلق به کشور شوروی است که بالغ بر ۱۷ هزار نفر یعنی ۴۷/۴۵ درصد متولدین خارج از کشور را به خود اختصاص داده است . پس از آن کشور عراق با ۲۲/۳۳ درصد و سپس ترکیه با ۶/۳۷ درصد قرار دارند . ممالک آمریکا (۴/۷۶ درصد) ، هندوستان (۲/۸۷ درصد) ، آلمان (۲/۲ درصد) ، پاکستان (۲/۱۲ درصد) و انگلستان (۲/۰۱ درصد) به ترتیب در مراتب بعدی قرار دارند . کمترین نسبت متعلق به کشور مصر است ، که فقط ۱/۱۹ درصد از کل متولدین خارج را تشکیل میدهد . جدول شماره (۱۸) توزیع متولدین کشورهای نامبرده در مناطق مختلف کشور از قاعده معینی پیروی میکند که تاحدی در جدول شماره (۱۹) نشان داده شده است . بطور کلی متولدین هر کشور خارجی هم جوار ایران بیشتر در مناطق و استانهای نزدیک به مرزهای آن کشور ساکن اند ، البته تهران را باید از این قاعده مستثنی دانست زیرا در اغلب موارد اکثریت مطلق مهاجرین در تهران که پایتخت کشور است ، سکونت دارند . با اینحال در دومرد این قاعده همچنان استثناء ناپذیر مانده است ، یکی در مورد متولدین افغانستان که ۶۵/۵۶ درصد آنها در استان خراسان سکونت دارند و تهران با ۱۷ درصد مقام دوم را دارد . دوم در مورد پاکستان که باز هم اکثریت نسبی یعنی ۴۴/۳۳ درصد آنها در استان بلوچستان

سیستان و ۳۷/۹ درصد در استان مرکزی مقیم اند ، در بقیه موارد وقتی استان مرکزی را نادیده بگیریم ملاحظه میشود که مثلاً " متولدین کشور شوروی پس از تهران غالباً " در استان مازندران و گرگان و آذربایجان شرقی سکونت دارند . متولدین کشور ترکیه پس از تهران بیشتر در استان آذربایجان غربی و متولدین ممالک عربی عراق ، سوریه و لبنان پس از تهران بیشتر در استان خوزستان و لرستان ، متولدین کشورهای هند و پاکستان در استان بلوچستان و سیستان و متولدین کشور افغانستان در استان خراسان مقیم اند .

متولدین ممالک غیر همجوار که اغلب کشورهای اروپائی اند ، از تهران و استان مرکزی که بگذریم گروهی مانند آمریکا ، انگلستان و ایتالیا بیشتر در خوزستان و گروهی مانند سوئد ، سوئیس ، فرانسه و یونان در استان گیلان و مازندران ساکن میباشند . جدول شماره (۱۹) برای هر کشور خارجی به ترتیب سه استان که بیشترین تعداد از متولدین آن کشور را در خود جای داده است نام میبرد .

توزیع مهاجرین خارجی در نواحی مختلف شهر تهران

متولدین خارج از کشور در شهر تهران هم به يك نسبت توزیع شده اند و همچنین پراکندگی آنان از توزیع جمعیت شهر در نواحی مختلف تبعیت نمی نماید . جمعیت شهر تهران بیشتر در نواحی ۳ (شمال شرق ، عشرت آباد و میدان فوزیه) و ۴ (جنوب غربی شهر) و در درجات بعد در نواحی ۱ (شمال غرب و غرب) و ۵ (جنوب) و ۷ (جنوب غربی) ، توزیع شده است . جدول شماره (۲۰) . در حالیکه متولدین خارج از کشور اغلب (یعنی ۳۳ درصد آنان) در ناحیه ۲ (مرکز و شمال شهر و حوالی خیابان شاهرضا) و در درجه بعد (۵ درصد) در ناحیه ۹ (منطقه عباس آباد و شمال شهر) متمرکز اند . در ناحیه ۱ (شمال غرب و غرب) جمعیت شهری و جمعیت مهاجرین خارجی تقریباً به يك نسبت توزیع

شده اند . (هر دو در حدود ۱۱ درصد) .

نتیجه آنکه غالب مهاجرین خارجی در نواحی خوب و پیشرفته شهر (شمال شهر) سکونت دارند .

نکته قابل توجه کیفیت نسبت جنسی مهاجرین در هر یک از نواحی دهگانه شهر است . جدول مذکور این نسبت را برای هر یک از مناطق نشان میدهد . چنانکه مشهود است در آن نواحی که تعداد بیشتری از مهاجرین خارجی ساکن اند ، اکثریت با زنان است (نواحی ۱ و ۲ و ۹) در مقابل در آن نواحی که جمعیت کمتری از متولدین خارج از کشور سکونت دارند ، نسبت مردان به زنان بالاتر است . این وضع حاکی از آنست که بیشتر مهاجرین (گروه زنان) ساکن در نواحی شمال شهر تهران را همسران خارجی مردان ایرانی تشکیل میدهند که همراه شوهران خود به ایران آمده و در موقع سرشماری و سئوال از محل تولد جزء متولدین خارج از کشور بحساب آمده اند . در حالیکه در نواحی دیگر نظیر ناحیه ۶ ، ۷ و ۱۰ که تعداد مردان فزونی دارد ، بیشتر مهاجرین واقعی اند که با خانواده و یا بطور مجرد زیست میکنند .

نسبت جنسی جمعیت اصلی شهر در تمام نواحی دهگانه بیشتر از یک و نشانده تفوق تعداد مردان بر زنان در جمعیت تهران است .

جدول شماره (۱) قدر مطلق جمعیت متولدین خارج از کشور در سالهای ۳۵ و ۴۵

به تفکیک سن

سال	سال	گروههای سنی
۱۳۴۵	۱۳۳۵	
۴۰۹۴	۱۳۴۹	کمتراز ۵
۷۱۵۶	۳۱۱۶	۵-۱۴
۴۹۷۹	۵۷۲۷	۱۵-۲۴
۱۰۱۹۰	۱۲۱۸۱	۲۵-۳۴
۱۳۷۷۰	۸۱۶۸	۳۵-۴۴
۷۴۷۰	۶۷۱۹	۴۵-۵۴
۵۱۹۶	۴۵۳۴	۵۵-۶۴
۴۲۶۰	۲۸۹۰	۶۵ +
—	۱۱۲	اظهار نشده
۵۷۱۱۵	۴۴۷۹۶	جمع

جدول شماره (۲) توزیع نسبی مهاجرین خارجی در گروههای سنی سال ۱۳۳۵

گروههای سنی	%
کمتر از ۵	۳/۰۱
۵ - ۱۴	۶/۹۶
۱۵ - ۲۴	۱۲/۷۸
۲۵ - ۳۴	۲۷/۲۱
۳۵ - ۴۴	۱۸/۲۳
۴۵ - ۵۴	۱۵/۰۰
۵۵ - ۶۴	۱۰/۱۲
۶۵ +	۶/۴۵
اظهار نشده	۰/۲۴
جمع	۱۰۰/-

جدول شماره (۳) مقایسه توزیع سنی مهاجرین خارجی در گروههای سنی در سالهای

۱۳۳۵ و ۱۳۴۵

گروههای سنی	در سال ۱۳۳۵	در سال ۱۳۴۵
کمتر از ۵	۳/۰۱	۷/۱۷
۵ - ۱۴	۶/۹۶	۱۲/۵۲
۱۵ - ۲۴	۱۲/۷۸	۸/۷۲
۲۵ - ۳۴	۲۷/۲۱	۱۷/۸۴
۳۵ - ۴۴	۱۸/۲۳	۲۴/۱۱
۴۵ - ۵۴	۱۵/۰۰	۱۳/۰۸
۵۵ - ۶۴	۱۰/۱۲	۹/۱۰
۶۵ +	۶/۴۵	۷/۴۶
اظهار نشده	۰/۲۴	-
جمع	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰

جدول شماره (۴) مقایسه توزیع سنی مهاجرین خارجی با جمعیت کل کشور در
استانهای کشور . سال ۱۳۳۵

مهاجرین خارجی %	جمعیت کل کشور %	گروههای سنی
۳/۰۱	۱۲/۶۶	کمتر از ۵
۶/۹۶	۲۴/۵۱	۱۴ - ۵
۱۲/۷۸	۱۵/۳۹	۲۴ - ۱۵
۲۷/۲۱	۱۵/۳۲	۳۴ - ۲۵
۱۸/۲۳	۱۰/۲۷	۴۴ - ۳۵
۱۵/۰۰	۷/۶۳	۵۴ - ۴۵
۱۰/۱۲	۵/۲۱	۶۴ - ۵۵
۶/۴۵	۳/۹۷	۶۵ +
۰/۲۴	۰/۰۴	اظهار نشده
۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	جمع

جدول شماره (۵) نسبت متولدین خارج به جمعیت کل کشور در گروههای سنی و

به تفکیک زن و مرد در سال ۱۳۴۵

گروههای سنی	مرد وزن	مرد %	زن %
کلیه سنین	۰/۲۲	۰/۲۱	۰/۲۳
کمتر از ۵	۰/۰۹	۰/۰۸	۰/۰۹
۵ - ۹	۰/۱۰	۰/۱۰	۰/۱۰
۱۰ - ۱۴	۰/۰۹	۰/۰۸	۰/۱۰
۱۵ - ۱۹	۰/۰۹	۰/۰۹	۰/۱۰
۲۰ - ۲۴	۰/۱۷	۰/۱۵	۰/۱۸
۲۵ - ۲۹	۰/۲۵	۰/۲۰	۰/۲۹
۳۰ - ۳۴	۰/۳۶	۰/۳۳	۰/۴۱
۳۵ - ۳۹	۰/۵۱	۰/۴۸	۰/۵۴
۴۰ - ۴۴	۰/۴۹	۰/۴۹	۰/۴۹
۴۵ - ۴۹	۰/۴۸	۰/۴۵	۰/۵۲
۵۰ - ۵۴	۰/۴۵	۰/۴۳	۰/۴۷
۵۵ - ۵۹	۰/۵۳	۰/۴۶	۰/۶۲
۶۰ - ۶۴	۰/۴۳	۰/۴۰	۰/۴۵
۶۵ +	۰/۴۴	۰/۴۳	۰/۴۴

جدول شماره (۶) توزیع سنی مهاجرین خارجی در سراسر کشور به تفکیک در مناطق

شهری و روستائی سال ۱۳۴۵

مناطق روستائی	مناطق شهری	درکیل کشور	گروههای سنی
۹/۴۹	۶/۶۸	۷/۱۷	کمتر از ۵
۱۲/۲۸	۶/۴۷	۷/۴۷	۵ - ۹
۶/۹۳	۴/۶۶	۵/۰۵	۱۰ - ۱۴
۴/۹۹	۳/۴۲	۳/۶۸	۱۵ - ۱۹
۵/۱۹	۵/۰۰	۵/۰۴	۲۰ - ۲۴
۶/۲۳	۷/۴۴	۷/۲۳	۲۵ - ۲۹
۱۰/۰۱	۱۰/۷۳	۱۰/۶۱	۳۰ - ۳۴
۹/۷۱	۱۳/۳۷	۱۲/۷۳	۳۵ - ۳۹
۹/۶۶	۱۱/۷۳	۱۱/۳۸	۴۰ - ۴۴
۵/۱۳	۷/۶۲	۷/۱۹	۴۵ - ۴۹
۵/۳۹	۵/۹۹	۵/۸۹	۵۰ - ۵۴
۲/۷۷	۴/۳۰	۴/۰۴	۵۵ - ۵۹
۵/۱۳	۵/۰۵	۵/۰۶	۶۰ - ۶۴
۷/۰۹	۷/۵۴	۷/۴۶	۶۵ +
۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	جمع

جدول شماره (۷) مقایسه توزیع سنی مهاجرین خارجی با توزیع جمعیت کل کشور

به تفکیک در مناطق شهری و روستائی سال ۱۳۴۵

مناطق روستائی		مناطق شهری		کل کشور		گروههای سنی
مهاجرین	کل جمعیت	مهاجرین	کل جمعیت	مهاجرین	کل جمعیت	
۹/۴۹	۱۸/۸۸	۶/۶۸	۱۵/۸۴	۷/۱۷	۱۷/۶۹	کمتر از ۵
۱۲/۲۸	۱۷/۰۷	۶/۴۷	۱۵/۲۸	۷/۴۷	۱۶/۳۷	۵ - ۹
۶/۹۳	۱۱/۳۷	۴/۶۶	۱۲/۹۶	۵/۰۵	۱۲/۰۳	۱۰ - ۱۴
۴/۹۹	۷/۷۲	۳/۴۱	۹/۶۸	۳/۶۸	۸/۴۹	۱۵ - ۱۹
۵/۱۹	۵/۹۵	۵/۰۰	۷/۸۹	۵/۰۴	۶/۷۱	۲۰ - ۲۴
۶/۲۳	۶/۴۷	۷/۴۴	۶/۷۵	۷/۲۳	۶/۵۸	۲۵ - ۲۹
۱۰/۰۱	۶/۷۴	۱۰/۷۳	۶/۵۲	۱۰/۶۱	۶/۶۵	۳۰ - ۳۴
۹/۷۱	۵/۶۶	۱۳/۳۷	۵/۶۵	۱۲/۷۳	۵/۶۶	۳۵ - ۳۹
۹/۶۶	۵/۳۹	۱۱/۷۳	۵/۰۸	۱۱/۳۸	۵/۲۷	۴۰ - ۴۴
۵/۱۳	۳/۳۰	۷/۶۲	۳/۴۷	۷/۱۹	۳/۳۶	۴۵ - ۴۹
۵/۳۹	۲/۸۸	۵/۹۹	۳/۰۶	۵/۸۹	۲/۹۵	۵۰ - ۵۴
۲/۷۷	۱/۷۱	۴/۳۰	۱/۷۱	۴/۰۴	۱/۷۱	۵۵ - ۵۹
۵/۱۳	۲/۷۲	۵/۰۵	۲/۶۰	۵/۰۶	۲/۶۷	۶۰ - ۶۴
۷/۰۹	۴/۰۸	۷/۵۴	۳/۵۱	۷/۴۶	۳/۸۶	۶۵ +

جدول شماره (۸) توزیع مهاجرین در نقاط شهری و روستائی به تفکیک سن و مقایسه

آن با جمعیت کل کشور سال ۱۳۴۵

مناطق روستائی		مناطق شهری		گروههای سنی
مهاجرین خارجی	جمعیت کشور	مهاجرین خارجی	جمعیت کشور	
۱۷/۳۳	۶۰/۹۵	۸۲/۶۷	۳۹/۰۵	کلیه سنین
۲۲/۹۴	۶۵/۰۴	۷۷/۰۶	۳۴/۹۶	کمتر از ۵
۲۸/۴۶	۶۳/۵۵	۷۱/۵۴	۳۶/۴۵	۵ - ۹
۲۳/۷۳	۵۷/۹۳	۷۶/۲۷	۴۲/۰۷	۱۰-۱۴
۲۳/۵۰	۵۵/۴۶	۷۶/۵۰	۴۴/۵۴	۱۵-۱۹
۱۷/۸۷	۵۴/۰۵	۸۲/۱۳	۴۵/۹۵	۲۰-۲۴
۱۴/۹۴	۵۹/۹۴	۸۵/۰۶	۴۰/۰۶	۲۵-۲۹
۱۶/۳۶	۶۱/۷۲	۸۳/۶۴	۳۸/۲۸	۳۰-۳۴
۱۳/۲۱	۶۱/۰۱	۸۶/۷۹	۳۸/۹۹	۳۵-۳۹
۱۴/۷۱	۶۲/۳۱	۸۵/۲۹	۳۷/۶۹	۴۰-۴۴
۱۲/۳۷	۵۹/۷۳	۸۷/۶۳	۴۰/۲۷	۴۵-۴۹
۱۵/۸۵	۵۹/۵۱	۸۴/۱۵	۴۰/۴۹	۵۰-۵۴
۱۱/۸۸	۶۰/۹۱	۸۸/۱۲	۳۹/۰۹	۵۵-۵۹
۱۷/۵۴	۶۱/۹۹	۸۲/۴۶	۳۸/۰۱	۶۰-۶۴
۱۶/۴۸	۶۴/۴۵	۸۳/۵۲	۳۵/۵۵	۶۵ +

جدول شماره (۹) نسبت متولدین خارج به جمعیت کل کشور در گروههای سنی و—ه

تفکیك مناطق شهری و روستائی سال ۱۳۴۵

گروههای سنی	کل کشور	مناطق شهری	مناطق روستائی
کلیه سنین	۰/۲۲	۰/۴۸	۰/۰۶
کمتر از ۵	۰/۰۹	۰/۲۰	۰/۰۳
۵ — ۹	۰/۱۰	۰/۲۰	۰/۰۵
۱۰ — ۱۴	۰/۰۹	۰/۱۲	۰/۰۴
۱۵ — ۱۹	۰/۰۹	۰/۱۶	۰/۰۴
۲۰ — ۲۴	۰/۱۲	۰/۳۰	۰/۰۶
۲۵ — ۲۹	۰/۲۵	۰/۵۳	۰/۰۶
۳۰ — ۳۴	۰/۳۶	۰/۷۹	۰/۱۰
۳۵ — ۳۹	۰/۵۱	۱/۱۴	۰/۱۱
۴۰ — ۴۴	۰/۴۹	۱/۱۱	۰/۱۲
۴۵ — ۴۹	۰/۴۸	۱/۰۶	۰/۱۰
۵۰ — ۵۴	۰/۴۵	۰/۹۴	۰/۱۲
۵۵ — ۵۹	۰/۵۳	۱/۲۱	۰/۱۱
۶۰ — ۶۴	۰/۴۳	۰/۹۴	۰/۱۲
۶۵ +	۰/۴۴	۱/۰۳	۰/۱۱

جدول شماره (۱۰) نسبت جنسی مهاجرین خارجی در سراسر کشور و در مناطق

شهری و روستائی به تفکیک سن سال ۱۳۴۵

گروههای سنی	کل کشور	مناطق شهری	مناطق روستائی
کلیه سنین	۰/۹۷	۰/۹۴	۱/۱۶
کمتر از ۵	۰/۹۹	۱/۰۰	۰/۹۴
۵ — ۹	۱/۰۵	۱/۰۲	۱/۱
۱۰ — ۱۴	۰/۹۷	۰/۹۵	۱/۰۱
۱۵ — ۱۹	۰/۸۷	۰/۸۸	۰/۸۳
۲۰ — ۲۴	۰/۷۶	۰/۷۲	۰/۹۴
۲۵ — ۲۹	۰/۶۶	۰/۶۳	۰/۸۹
۳۰ — ۳۴	۰/۹۳	۰/۹۱	۱/۰۱
۳۵ — ۳۹	۱/۰۴	۰/۹۷	۱/۶۰
۴۰ — ۴۴	۱/۲۶	۱/۲۲	۱/۴۹
۴۵ — ۴۹	۱/۱۵	۱/۱۲	۱/۴۱
۵۰ — ۵۴	۰/۹۱	۰/۸۶	۱/۲۶
۵۵ — ۵۹	۰/۸۱	۰/۷۶	۱/۲۴
۶۰ — ۶۴	۰/۹۳	۰/۸۹	۱/۱۵
۶۵ +	۱/۱۰	۱/۰۳	۱/۵۷

جدول شماره (۱۱) نسبت جنسی مهاجرین خارجی در سراسر کشور و در مناطق

شهری و روستائی و به تفکیک استانها و فرمانداریهای کل سال ۱۳۴۵

نسبت جنسی			نام استانها
روستا	شهر	کل کشور	
۱/۱۶	۰/۹۴	۰/۹۷	کل کشور
۱/۲۸	۰/۸۸	۰/۸۹	استان مرکزی
۱/۸۰	۱/۱۱	۱/۱۹	استان اصفهان
۱/۰۷	۱/۲۰	۱/۰۸	استان کرمانشاهان
۱/۹۲	۱/۳۳	۱/۴۰	استان فارس
۱/۰۶	۰/۹۳	۰/۹۷	استان آذربایجان شرقی
۱/۱۵	۰/۹۴	۱/۰۱	استان آذربایجان غربی
۱/۰۸	۰/۹۲	۰/۹۴	استان گیلان
۱/۵۴	۱/۰۸	۱/۱۱	استان خوزستان
۱/۱۷	۱/۱۳	۱/۱۵	استان مازندران
۱/۹۲	۱/۳۵	۱/۴۹	استان کرمان
۱/۲۴	۱/۱۲	۱/۱۶	استان خراسان
۱/۵۸	۱/۳۷	۱/۴۶	استان سیستان و بلوچستان
۱/۰۴	۱/۲۲	۱/۰۶	استان کردستان
۱/۲۰	۱/۰۹	۱/۱۱	استان لرستان
۱/۱۶	۰/۹۱	۰/۹۲	فرمانداری کل همدان

بقیه جدول شماره (۱۱) نسبت جنسی مهاجرین خارجی در سراسر کشور و در مناطق
شهری و روستائی و به تفکیک استانها و فرمانداریهای کل سال ۱۳۴۵

نسبت جنسی			نام استانها
روستا	شهر	کل کشور	
۱/۵۰	۲/۰۰	۱/۸۲	فرمانداری کل چهارمحال و بختیاری
—	۱/۶۲	۱/۶۳	فرمانداری کل بویراحمد
۱/۳۶	۱/۶۵	۱/۶۲	فرمانداری کل بنادر و جزایر خلیج
۳/۷۴	۱/۲۹	۲/۱۴	فرمانداری کل بنادر و جزایر بحر عمان
۰/۵۰	۰/۸۲	۰/۷۸	فرمانداری کل سمنان
۰/۶۶	۱/۵۰	۰/۷۳	فرمانداری کل ایلام

جدول شماره (۱۲) توزیع نسبی مهاجرین خارجی در استانهای کشور

سال ۱۳۳۵

نام استانها	%
استان مرکزی	۵۴/۹۸
استان گیلان	۲/۵۲
استان مازندران و گرگان	۴/۸۰
استان آذربایجان شرقی	۶/۷۰
استان آذربایجان غربی	۳/۶۹
استان کرمانشاهان	۲/۲۹
استان کردستان	۰/۴۳
استان خوزستان و لرستان	۱۱/۲۵
استان فارس و بنادر	۰/۹۵
استان کرمان	۰/۳۳
استان خراسان	۹/۰۸
استان اصفهان و یزد	۱/۳۵
استان بلوچستان و سیستان	۱/۶۳
	۱۰۰/—

جدول شماره (۱۳) توزیع نسبی مهاجرین خارجی در استانها و فرمانداریهای کل

سال ۱۳۴۵

استانهای کشور	%	استانهای کشور	%
استان مرکزی	۵۸/۴۵	استان لرستان	۰/۲۳
استان اصفهان	۱/۷۶	فرمانداریکل همدان	۰/۴۸
استان کرمانشاهان	۵/۹۴	فرمانداریکل چهارمحال و بختیاری	۰/۰۴
استان فارس	۱/۴۵	فرمانداریکل ایلام	۰/۶۲
استان آذربایجان شرقی	۴/۸۶	فرمانداریکل بویراحمد	۰/۰۴
استان آذربایجان غربی	۱/۶۵	فرمانداریکل بنادر و جزایر خلیج عمان	۰/۴۳
استان گیلان	۲/۳۳	فرمانداریکل بنادر و جزایر بحر	۰/۵۶
استان خوزستان	۷/۲۱	فرمانداریکل سمنان	۰/۰۸
استان مازندران	۴/۰۵		
استان گرگان	۰/۲۲		
استان خراسان	۵/۷۷		
استان بلوچستان و سیستان	۱/۲۸		
استان کردستان	۲/۵۵		

جدول شماره (۱۴) مقایسه توزیع نسبی مهاجرین خارجی و جمعیت کل کشور در

استانهای کشور سال ۱۳۳۵

استانها —————	جمعیت کل کشور %	مهاجرین خارجی %
استان مرکزی	۱۴/۳۴	۵۴/۹۸
استان گیلان	۸/۶۰	۲/۵۲
استان مازندران و گرگان	۸/۸۸	۴/۸۰
استان آذربایجان شرقی	۱۱/۳۰	۶/۷۰
استان آذربایجان غربی	۳/۸۰	۳/۶۹
استان کرمانشاهان	۷/۲۶	۲/۲۹
استان کردستان	۲/۹۳	۰/۴۳
استان خوزستان و لرستان	۱۰/۹۲	۱۱/۲۵
استان فارس و بنادر	۶/۹۷	۰/۹۵
استان کرمان	۴/۱۶	۰/۳۳
استان خراسان	۱۰/۵۹	۹/۰۸
استان اصفهان و یزد	۷/۹۹	۱/۳۵
استان بلوچستان و سیستان	۲/۲۶	۱/۶۳

جدول شماره (۱۵) مقایسه توزیع نسبی متولدین خارجی در استانها و فرمانداریهای کلها
توزیع نسبی جمعیت کل کشور سال ۱۳۴۵

استانهای کشور	جمعیت کل کشور %	متولدین خارجی %
استان مرکزی	۱۹/۸۵	۵۸/۴۵
استان اصفهان	۶/۷۹	۱/۷۶
استان کرمانشاهان	۳/۱۰	۵/۹۴
استان فارس	۵/۷۴	۱/۴۵
استان آذربایجان شرقی	۱۰/۳۵	۴/۸۶
استان آذربایجان غربی	۴/۳۴	۱/۶۵
استان گیلان	۶/۹۹	۲/۳۳
استان خوزستان	۶/۲۹	۷/۲۱
استان مازندران	۷/۳۴	۴/۰۵
استان کرمان	۳/۰۴	۰/۲۲
استان خراسان	۹/۹۴	۵/۷۷
استان بلوچستان و سیستان	۱/۸۱	۱/۲۸
استان کردستان	۲/۴۷	۲/۵۵
استان لرستان	۲/۷۴	۰/۲۳
فرمانداری کل همدان	۳/۵۵	۰/۴۸
فرمانداری کل چهارمحال بختیاری	۱/۱۹	۰/۰۴
فرمانداری کل ایلام	۰/۵۹	۰/۶۲
فرمانداری کل بویراحمد	۰/۶۴	۰/۰۴
فرمانداری کل بنادر و جزایر خلیج	۱/۰۰	۰/۴۳
فرمانداری کل بنادر و جزایر بحر عمان	۱/۳۸	۰/۵۶
فرمانداری کل سمنان	۰/۸۳	۰/۰۸

جدول شماره (۱۶) مقایسه نسبت شهرنشینی جمعیت کل کشور و مهاجرین خارجی در
استانها و فرمانداریهای کل کشور سال ۱۳۴۵

نام استانها	کل جمعیت %	مهاجرین خارجی %
کل کشور	۳۹/۰۵	۸۲/۶۷
استان مرکزی	۷۰/۴۱	۹۸/۶۳
استان اصفهان	۵۱/۴۳	۸۶/۱۰
استان کرمانشاهان	۳۵/۸۸	۱۳/۴۲
استان فارس	۴۰/۳۴	۸۶/۲۸
استان آذربایجان شرقی	۲۹/۰۹	۶۴/۶۸
استان آذربایجان غربی	۲۵/۵۳	۶۴/۹۳
استان گیلان	۲۲/۰۴	۸۵/۰۹
استان خوزستان	۵۵/۹۶	۹۲/۶۶
استان مازندران	۲۳/۹۵	۵۱/۸۴
استان کرمان	۲۵/۷۸	۷۱/۳۱
استان خراسان	۲۹/۰۹	۶۵/۷۷
استان سیستان و بلوچستان	۱۵/۸۵	۵۶/۲۸
استان کردستان	۱۶/۵۲	۱۱/۸۶
استان لرستان	۲۴/۱۳	۷۴/۴۲
فرمانداری کل همدان	۲۵/۹۴	۹۵/۲۹
فرمانداری کل ایلام	۱۳/۶۱	۱۲/۹۷
فرمانداری کل بویراحمد	۹/۵۲	۱۰۰/—
فرمانداری کل بنادر و جزایر خلیج	۲۱/۶۸	۸۹/۴۳
فرمانداری کل بنادر و جزایر بحر عمان	۱۵/۲۹	۴۸/۱۳
فرمانداری کل چهارمحال و بختیاری	۲۹/۳۳	۷۸/۲۶
فرمانداری کل سمنان	۴۰/۵۱	۸۷/۵۰

جدول شماره (۱۷) نسبت شهرنشینی مهاجرین خارجی در سراسر کشور و به تفکیک استانها
و فرمانداریهای کل سال ۱۳۴۵

نام استان	مناطق شهری %	مناطق روستائی %
کل کشور	۸۲/۶۷	۱۷/۳۳
استان مرکزی	۹۸/۶۳	۱۱/۳۷
استان اصفهان	۸۶/۱۰	۱۳/۹۰
استان کرمانشاهان	۱۳/۴۲	۸۶/۵۸
استان فارس	۸۶/۲۸	۱۳/۷۲
استان آذربایجان شرقی	۶۴/۶۹	۳۵/۳۱
استان آذربایجان غربی	۶۴/۹۳	۴۶/۰۷
استان گیلان	۸۵/۰۹	۱۴/۹۱
استان خوزستان	۹۲/۶۶	۷/۳۴
استان مازندران	۵۱/۸۴	۴۸/۱۶
استان کرمان	۷۱/۳۱	۲۸/۶۹
استان خراسان	۶۵/۷۷	۳۴/۲۳
استان سیستان و بلوچستان	۵۶/۲۸	۴۳/۷۲
استان کردستان	۱۱/۸۶	۸۸/۱۴
استان لرستان	۷۴/۴۲	۲۵/۵۸
فرمانداری کل همدان	۹۵/۲۹	۴/۷۱
فرمانداری کل چهارمحال و بختیاری	۷۸/۲۶	۲۱/۷۴
فرمانداری کل ایلام	۱۲/۹۷	۸۸/۰۳
فرمانداری کل بویراحمد	۱۰۰/ —	—
فرمانداری کل بنادر و جزایر خلیج فارس	۸۹/۴۳	۱۰/۵۷
فرمانداری کل بنادر و جزایر بحر عمان	۴۸/۱۳	۵۱/۸۷
فرمانداری کل سمنگان	۸۷/۵۰	۱۲/۵۰

جدول شماره (۱۸) توزیع نسبی متولدین خارج از کشور از لحاظ محل تولد —
سال ۱۳۳۵

نسبت %	محل تولد	نسبت %	محل تولد
۰/۷۹	عربستان سعودی	۴۵/۴۷	روسیه شوروی
۰/۷۲	سوریه	۲۲/۳۳	عراق
۰/۶۱	سوئیس	۶/۳۷	ترکیه
۰/۵۷	ایتالیا	۴/۷۶	آمریکا
۰/۵۲	لبنان	۲/۸۷	هندوستان
۰/۴۴	لهستان	۲/۲۰	آلمان
۰/۴۱	یونان	۲/۱۲	پاکستان
۰/۲۵	چکسلواکی	۲/۰۱	انگلستان
۰/۲۰	سوئد	۱/۸۵	فرانسه
۰/۱۹	مصر	۱/۸۵	افغانستان
۳/۴۹	سایر کشورها		

جدول شماره (۱۹) استانهای مختلف کشور که به ترتیب تعداد بیشتری از متولدین هر يك از ممالك خارج را در خود جای داده اند سال ۱۳۳۵

محل تولد	استان اول	استان دوم	استان سوم
روسیه شوروی	مرکزی	مازندران و گرگان	آذربایجان شرقی
عراق	مرکزی	خوزستان و لرستان	کرمانشاهان
ترکیه	مرکزی	آذربایجان غربی	خوزستان
آمریکا	مرکزی	خوزستان	کرمانشاهان
هندوستان	مرکزی	بلوچستان و سیستان	خوزستان و لرستان
آلمان	مرکزی	فارس و بنادر	کرمان
پاکستان	سیستان و بلوچستان و مرکزی	مرکزی	خوزستان
انگلستان	مرکزی	خوزستان	فارس
افغانستان	خراسان	مرکزی	بلوچستان و سیستان
فرانسه	مرکزی	گیلان	خوزستان و لرستان
عربستان سعودی	مرکزی	اصفهان و یزد	خوزستان و لرستان
سوریه	مرکزی	خوزستان و لرستان	کرمانشاهان
سوئیس	مرکزی	گیلان	خوزستان و لرستان
ایتالیا	مرکزی	خوزستان و لرستان	—
لبنان	مرکزی	خوزستان و لرستان	کرمانشاهان
لهستان	مرکزی	گیلان	کرمانشاهان
یونان	مرکزی	مازندران و گرگان	خوزستان و لرستان
چکسلواکی	مرکزی	خراسان	گیلان
سوئد	مرکزی	گیلان	—
مصر	مرکزی	کرمانشاهان	خوزستان و لرستان

جدول شماره (۲۰) مقایسه توزیع مهاجرین خارجی در نواحی دهگانه تهران با کل جمعیت

شهر همراه با نسبت های جنسی ۱۳۴۵

نسبت جنسی		نسبت جمعیت در هر ناحیه %		نواحی شهر
مهاجرین خارجی	کل جمعیت	مهاجرین خارجی	کل جمعیت	
۰/۸۵	۱/۰۶	۱۱/۰۹	۱۱/۳۰	ناحیه ۱
۰/۷۶	۱/۰۵	۳۳/۳۱	۵/۹۴	ناحیه ۲
۱/۰۱	۱/۱۰	۸/۲۱	۱۳/۴۶	ناحیه ۳
۱/۰۰	۱/۰۹	۸/۳۵	۱۳/۶۲	ناحیه ۴
۱/۰۶	۱/۱۲	۷/۴۵	۱۱/۹۴	ناحیه ۵
۱/۱۸	۱/۰۷	۱/۹۵	۹/۳۳	ناحیه ۶
۱/۰۲	۱/۰۹	۶/۴۸	۱۱/۶۴	ناحیه ۷
۰/۹۶	۱/۰۵	۴/۴۰	۸/۸۵	ناحیه ۸
۰/۸۵	۱/۱۰	۱۵/۳۰	۴/۳۲	ناحیه ۹
۱/۲۳	۱/۰۷	۲/۴۶	۹/۶۰	ناحیه ۱۰

فهرست مطالب

ردیف	عنوان فصل	عنوان و موضوع بخشها و جد اول مربوطه	شماره صفحه
۱	پیش گفتار جمعیت و تحول جمعیتی مهاجرین خارجی	تعداد کل مهاجرین خارجی - درصد جمعیت کشور - کاهش نسبت مهاجرین به کل جمعیت - افزایش یا کاهش مهاجرت خارجی	۳ ۴
۲	ترکیب و توزیع سنی	بررسی عمومی - مقایسه و ارزیابی	۶
۳	تعداد نسبی مهاجرین به جمعیت کل کشور	گروههای مختلف - مردان - زنان و مقایسه با کل جمعیت کشور	۷
۴	توزیع و ترکیب سنی مهاجرین در مناطق شهری و روستایی	شهرنشینی و روستانشینی مهاجرین - مقایسه توزیع در هر گروه سنی - بالا بودن نسبت شهرنشینی در بین مهاجرین خارجی	۸
۵	ترکیب جنسی متولدین خارج از کشور	فزونی تعداد زنان بر مردان برای کلیه سنین - بررسیها و مقایسه های سنی، عوامل موثر در انتخاب شهرها و روستاها برای اقامت - بررسی منطقه ای استانی - تمرکز زنان خارجی مهاجر در تهران و عوامل آن - مناطق جذب مهاجرین - مشخصه خارجی	۹
۶	توزیع مهاجرین خارجی در استانهای مختلف کشور	استانهای رتبه اول از حیث جذب و اقامت مهاجرین خارجی در سال ۳۵ - مقایسه سال (۳۵ و سال ۴۰) مناطق مهم تجمع استانها و مناطق رتبه اول از حیث جذب و اقامت مهاجرین خارجی در سال ۴۰ - توزیع جمعیت	۱۰
۷	نسبت شهرنشینی مهاجرین خارجی	مقایسه با درصد کل جمعیت بالاترین و پایین ترین نسبت شهرنشینی مهاجرین در استانها و فرمانداریهای کل کشور - مختصات خاص نواحی مهاجرنشین غرب کشور و رابطه آن با روستانشینی	۱۲
۸	منشأ مهاجرین خارجی	۲۰ کشور خارجی مهاجرنشین - بالاترین نسبت و پایین ترین نسبت کشورهای مهاجرنشین - مناطق مهاجرنشین کشورهای همسایه - مهاجرین افغانستان و پاکستان و مناطق تجمع آنها - مناطق تجمع مهاجرین مالک آمریکا و اروپا	۱۳
۹	توزیع مهاجرین خارجی در نواحی مختلف شهر تهران	مناطق توزیع و تجمع مهاجرین خارجی در تهران - افزایش و کاهش نسبت زنان به مردان و مردان به زنان در نواحی مختلف تجمع تفوق کلی تعداد مردان به زنان مهاجر در جمعیت تهران	۱۴
	جد اول ضمیمه	جدول (۱) قدر مطلق جمعیت متولدین خارج از کشور در سالهای ۳۵ و ۴۰ به تفکیک سن	۱۶
		جدول (۲) توزیع نسبی مهاجرین خارجی در گروههای سنی سال ۳۵	۱۷
		جدول (۳) مقایسه توزیع سنی مهاجرین خارجی در گروههای سنی در سال ۳۵ و ۴۰	۱۸
		جدول (۴) مقایسه توزیع سنی مهاجرین خارجی با جمعیت کل کشور در استانهای کشور سال ۳۵	۱۹

بقیه فهرست مطالب

ردیف	عنوان فصل	عنوان و موضوع بخشها و جدول مربوطه	شماره صفحه
۲۰		جدول (۵) نسبت متولدین خارج به جمعیت کل کشور در گروههای سنی ده تفکیک زن و مرد در سال ۱۳۴۵	۲۰
۲۱		جدول (۶) توزیع سنی مهاجرین خارجی در سراسر کشور به تفکیک در مناطق شهری و روستائی سال ۴۵	۲۱
۲۲		جدول (۷) مقایسه توزیع سنی مهاجرین خارجی با توزیع جمعیت کل کشور به تفکیک در مناطق شهری و روستائی (سال ۴۵)	۲۲
۲۳		جدول (۸) توزیع مهاجرین در نقاط شهری و روستائی به تفکیک سن و مقایسه آن با جمعیت کل کشور - سال ۴۵	۲۳
۲۴		جدول (۹) نسبت متولدین خارج به جمعیت کل کشور در گروههای سنی ده تفکیک مناطق شهری و روستائی - سال ۴۵	۲۴
۲۵		جدول (۱۰) نسبت جنسی مهاجرین خارجی در سراسر کشور و در مناطق شهری و روستائی به تفکیک سن سال ۴۵	۲۵
۲۶ و ۲۷		جدول (۱۱) نسبت جنسی مهاجرین خارجی در سراسر کشور - در مناطق شهری و روستائی و به تفکیک استانها و فرمانداریهای کل سال ۴۵	۲۶ و ۲۷
۲۸		جدول (۱۲) توزیع نسبی مهاجرین خارجی در استانهای کشور - سال ۳۵	۲۸
۲۹		جدول (۱۳) توزیع نسبی مهاجرین خارجی در استانها و فرمانداریهای کل سال ۴۵	۲۹
۳۰		جدول (۱۴) مقایسه توزیع نسبی مهاجرین خارجی و جمعیت کل کشور در استانهای کشور - سال ۳۵	۳۰
۳۱		جدول (۱۵) مقایسه توزیع نسبی متولدین خارجی در استانها و فرمانداریهای کل با توزیع نسبی جمعیت کل کشور - سال ۴۵	۳۱
۳۲		جدول (۱۶) مقایسه نسبت شهرنشینی جمعیت کل کشور و مهاجرین خارجی در استانها و فرمانداریهای کل کشور - سال ۴۵	۳۲
۳۳		جدول (۱۷) نسبت شهرنشینی مهاجرین خارجی در سراسر کشور به تفکیک استانها و فرمانداریهای کل - سال ۴۵	۳۳
۳۴		جدول (۱۸) توزیع نسبی متولدین خارج از کشور از لحاظ محل تولد - سال ۳۵	۳۴
۳۵		جدول (۱۹) استانهای مختلف کشور که به ترتیب تعداد بیشتری از متولدین هر يك از سالك خارج را در خود جای داده اند - سال ۳۵	۳۵
۳۶		جدول (۲۰) مقایسه توزیع مهاجرین خارجی در نواحی دهگانه تهران با کل جمعیت همراه با نسبت های جنسی - سال ۴۵	۳۶

تایید این گزارش وسیله خانم شهلا ساداتی فر انجام گرفته است .